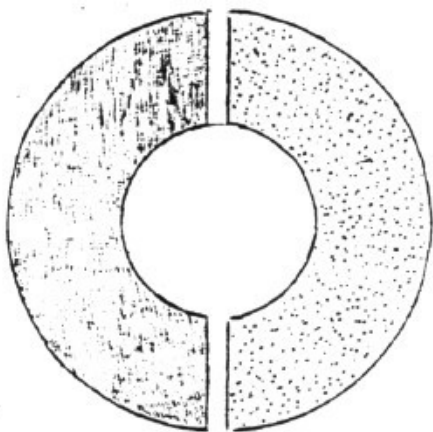
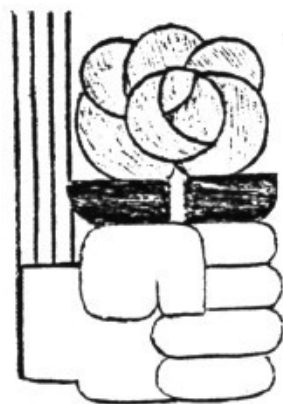
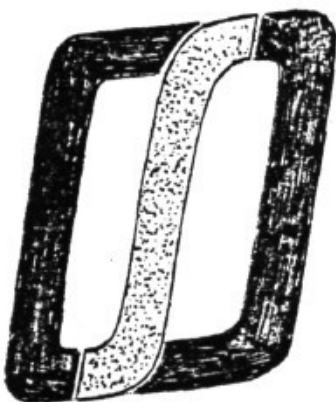
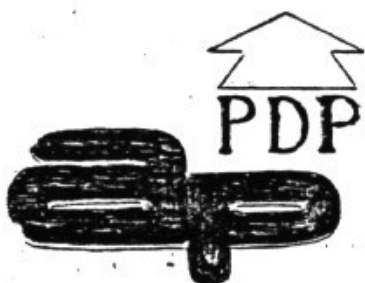

mel i sucre

LCR

n° 28

EN AQUESTA REVISTA HI TROBAREU

- Editorial
- Notícies locals arribades a aquesta redacció fins al moment de cloure el número.
- Bestiari, la serp, animal traïdor i repugnant, temptador d'Eva al paradís, per Joan Moratinos, Josep Roig, Joan Morey i altres.
- Aquest mes fa, constatació del que passà a Sant Joan anys per Miquel Gaià Mates.
- Concienciació sobre ecologia com a problema ac de la societat actual, per Xavier Moratinos Jaume.
- Temps de veremar, poema de Bàrbara Mates Sastre, que parla dels raïms i de la verema.
- Pluviometria a Sant Joan des de 1.904 a 1.932, l'amo Antoni des Calderers. Gràfica elaborada per Miquel Company Florit.
- Els deu manaments del camp per treure el carro endavant, publicats a la revista "MALLORCA PAGESA" i originals de Jaume Santandreu.
- Rèquiem per un idealista, composició poètica per Joan Morey Company.

MEL I SUCRE, num 28 octubre 1.982. Butlletí informatiu de l'Obra Cultural Balear a Sant Joan, per als socis.

Local social - C/ Nou - 6

PORTADA .- Emblemes polítics.

Tothom que vulgui col.laborar que faci de veure algú de l'equip de treball.

Tirada actual - 80 exemplars.

EDITORIAL.-

Vespres d'eleccions generals.

Els oradors dels partits majoritaris ens inflen el cap amb els seus mítings, demanen el vot, que se vagi a votar. Pareix que tenen por de que la massa s'inhibesqui i els deixi tot sols.

Són els que més fort criden i els que tenen un major poder econòmic i suggestiu emprent tots els medis al seu abast.

Parlen de l'atur i la manera de resoldre'l, prometen cent coses: estimular la petita i mitjana empresa, fomentar la inversió, nous llocs de treball,... ni ells mateixos saben el que s'ha de fer. El problema no és tan senzill i no seran polítics qui el resoldran.

Comparen reiteradament Espanya a nacions com França, Anglaterra, EEUU, quan saben ben cert (i si no ho saben ho tendrien que saber) que la península Ibèrica és un ancestral conglomerat de regions naturals que han diferenciat pobles amb unes peculiaritats pròpies a través dels segles. No se pot actuar igual per governar i ajudar als castellans, als bascs, als catalans, andalusos,... ¿ Qui és que d'aquests tan xerradors coneix bé Mallorca o Sant Joan per poder veure amb claredat les nostres necessitats, problemes socials, econòmics, ecològics, humans,... ?

Diuen que el terrorisme és una plaga que ha assassinat més de 700 persones als darrers anys. I per altra banda el govern promou l'entrada a la OTAN, construeix centrals nuclears, atemptats ecològics per tot arreu, carrera d'armaments, i cops d'estat,... i tot això, no és un perill per un centenar de persones, és més bé un atemptat contra el futur, contra la seguretat de milions de sers.

Parlen d'educació, de cultura, de llibertat,.. però disminueixen els pressuposts d'aquest ministeri i reprimeixen les cultures autòctones.

Ens embullen el cap amb la dreta i l'esquerra, que si volen canviar o si volen conservar; i ningú diu clarament quin canvi pregonen o quina estructura volen conservar. I a més, per molt que prediquin, s'ase anirà per allà on millor li pareixerà.

Només certs partits minoritaris sembla que tenen una clara idea dels problemes que afecten al poble. Però resulta que aquests partits no tenen el suport econòmic del capital ni el suport moral de la gent. I com altres vegades, quedaran incompresos, marginats,...

NOTICIES LOCALS

-- Un santjoaner, en Pep Turricano se presenta per diputat al Congrés a les properes eleccions del 28 - 0, per un partit nacionalista. I un altre que té una camota de Sant Joan també se presenta al congrés pel partit centrista.

-- Davant la reiteració de fets delictius per la pagesia (se roben porcs, aviram, motocultors, mobylettes,...) denunciem la inoperància de les forces de la guàrdia rural a la nostra contrada.

-- Els dos anglesos, En Jimmy i En David, ens han deixat, han retornat a les seves terres. A la despedida regalaren dues pissarres a l'OCE de Sant Joan.

-- Els quintos del 83 han estat uns sortats, no havien venuts els billets de la porcella ni els del televisor en color.

-- Amb una força que ja és característica, a principis de temporada la coral de Sant Joan començà els assaigs, amb un repertori adequat a les noves veus que s'hi ha incorporat.

-- Dies passats als locals de l'Ajuntament tingué lloc la renovació del D.N.I. de molts de santjoaners.

-- Darrera mesos i mesos de sequia, un fibló d'aigua ha caigut sobre la regió de llevant (dies 19, 20, 21 d'octubre) amb inundacions que han causat greus perjudicis a l'agricultura de València, Murcia i Alacant. A les Balears, aquesta tempesta no ha arribat amb tanta força, si bé, aquests mateixos dies al nostre poble s'han contabilitzat 50 mm, que amb els 14 mm que ja havien caigut són 64 mm durant el mes d'octubre.

-- Molts d'anys a totes les verges.

Avui són les verges
tots hi hem d'anar
dies sa garriga
hem de berenar.

-- Durant la campanya electoral s'han realitzat diferents mitings polítics al nostre poble. Fins l'hora de tancar la redacció cal

destacar els següents:

- El de AP, local ple, 8 joves. Dos oradors, un d'ells digué que no era de dretes ni d'esquerres. Parlaren del programa econòmic sobretot: menys pressió fiscal, llibertat d'ensenyament.

- El de UCD, un orador, 16 joves, ple fins a l'altre part de carrer. Els cambrers de can Tronca esperant amb la porcella rostida. El gendre dels Calderers va embarbollar quatre paraules en català i després li amollà totes les trompes en castellà i tothom va quedar amb la boca oberta. Igual que els de AP xerrà molt de l'altra part del bassiot i poc de Mallorca.

- El de P.S.M., una quarentena de joves, una dotzena d'adults. Un sineuer va parlar del programa polític, econòmic i educatiu. Un santjoaner (l'amo'n Pep Turricano), ens va donar una lliçó magistral de política agropecuària. (La resumim perquè ho vàrem entendre tot, mentre els altres partits, més que parlar de la nostra realitat, encalientien els assistents per captar el seu vot). Entre altres coses va dir:

- Que sempre ha lluitat i seguirà lluitant pel camp santjoaner i mallorquí en general.

- Que el camp està molt malament, molt desatès i molt oblidat.

- Que el pagès està molt desinformat; que els serveis de l'estat dirigits a l'agricultura no arriben al pagès mitjà.

- Que s'ha de menester una planificació seriosa del camp mallorquí, atenent a les demandes reals de l'illa i a les dels països del Mercat Comú; i que això no es pot fer des de Madrid.

- Que s'han de donar facilitats al pagès, principalment en el que es refereix a qüestions burocràtiques.

- Que s'ha de potenciar una reestructuració de la parcel·lació.

- Que la guàrdia civil rural no ofereix una seguretat a la nostra ruralia.

- Que la dona que treballa al camp ha de tenir més facilitats per aconseguir els beneficis del la Seguretat Social.

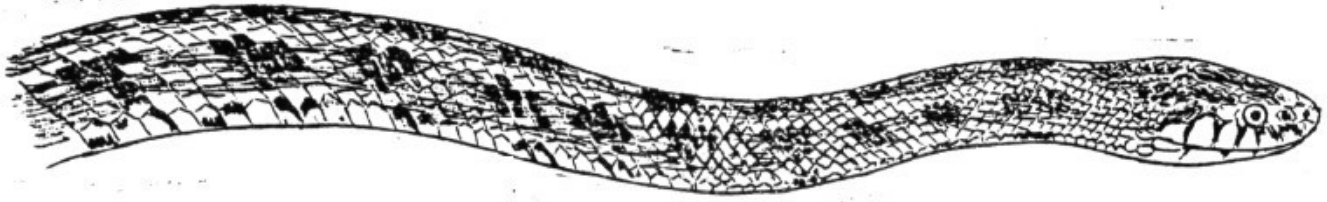
- Que s'ha de fomentar el cooperativisme.

- Que s'han de promocionar les indústries als pobles que no en tenen.

En poques paraules, a vegades hi ha ministres que no xerren tan clar.

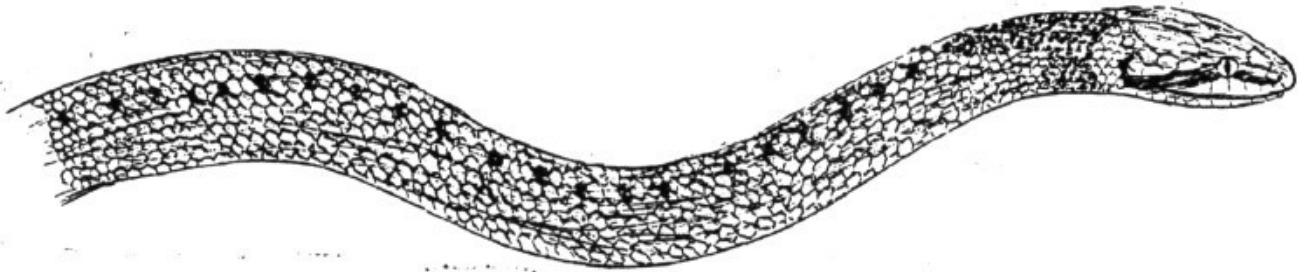
O.C.B. Sant Joan

B. G. S. T. A. R. I

Colobra d'aigua (natrix maura)

serps

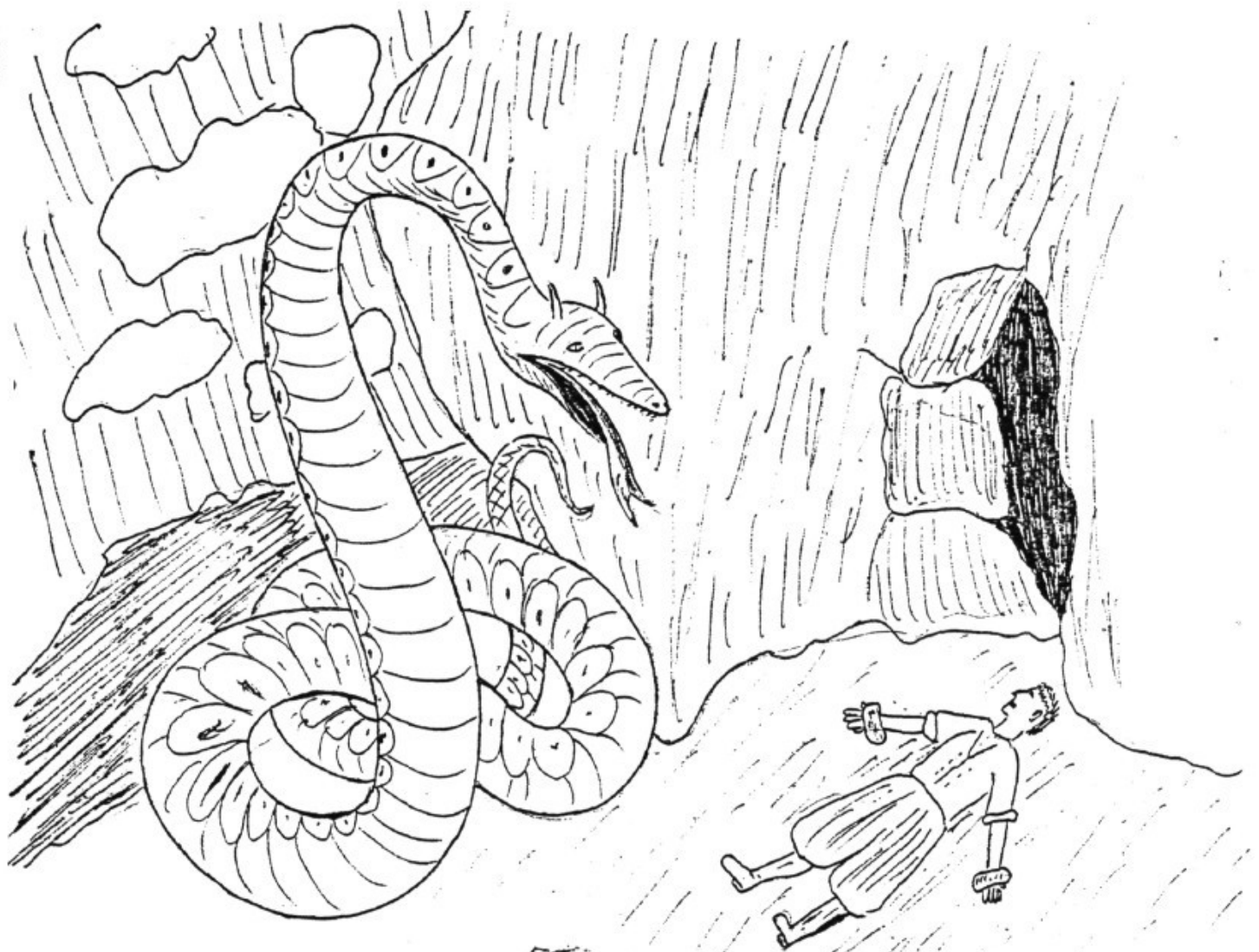

Colobra de cogulla (macroprotodon cucullatus)

Animal repugnant i maleït, representació sovint fantàstica de forces mítico-religioses basada en les singulars característiques de l'animal. A vegades representa la força demoníaca, origen dels mites cosmogònics. Per la seva forma s'integra en els cultes fàl·lics i adquireix un simbolisme regenerador i medicinal. Tementador D'Eva al Paradís.

A la cultura popular de Mallorca la trobam e contarelles, supersticions, llegendes,...., moltes d'elles encara vives dins la ment del poble:

- Poden hipnotitzar els aucells per caçar- (la seva mirada és fixa perquè no tenen parpelles).
- Si s'arrabassa un pèl de coa de mul i se posa dins aigua, a l'any s'ha convertit en serp.
- Es tan afectada de llet que s'acosta a ovelles, caques, vaques, truges,...., quan jeuen i les mamen; la mameta on hi han xuclat la llet pus mai en torna fer i a vegades s'infla i les penja fins que les rossega pe'n terra.
- La serp, si troba adormida una dona que allata un infant s'aferra a la mameta d'ella i decanta al nin, si bé posa la coa dins la boca d'aquest perquè no plori i continui xuclant.
- L'oli de serp cura tota classe de ferides del cos.

" Cau sa bataiada qui feia dotze, i surt una serpetota com una biga de tafona, i vénquen siulos i verducades i siulos i verducades, que tot allò tremolava, i En Voreta ben estès, alerta a retgirar-se gens, per por de sa por. " Rondies Mallorquines Tom XXIV

És un rèptil del subordre dels ofidis. No tenen cames i se desplacen arrossegant-se pe'n terra amb moviments ondulants provocats per uns músculs apropiats.

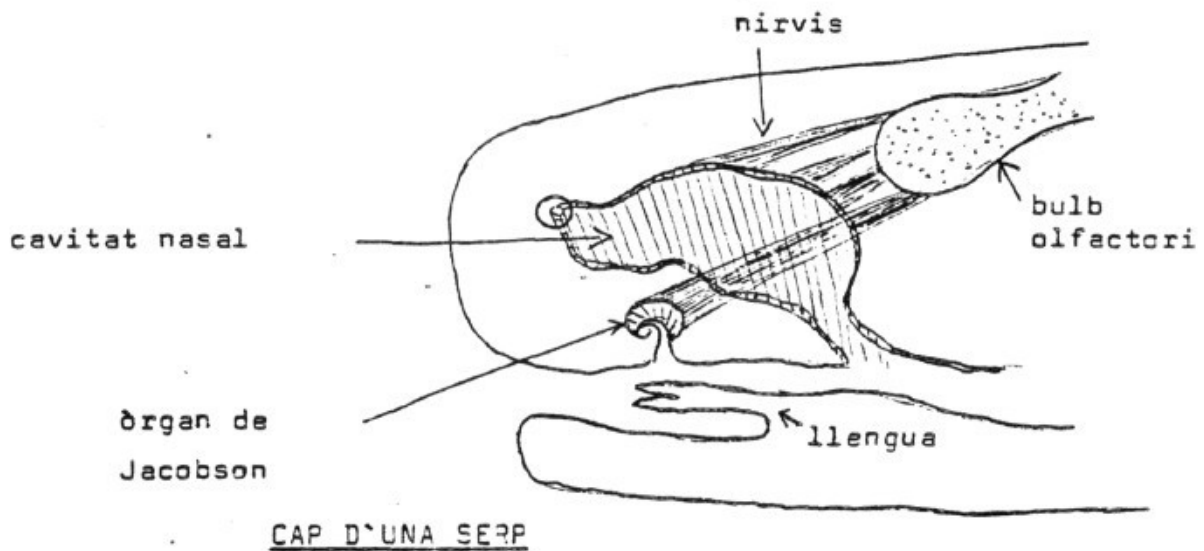
Poden obrir desmesuradament la boca ja que s'engoleixen animals més gruixats que elles mateixes. S'alimenten generalment de dragons, granots, calàpets, aucells, rates,...

La pell és escatosa i la canvien periòdicament. És d'uns colors mimètics que dificulten la seva observació a la naturalesa. Se solen amagar dins marçes o caramulls de pedres a on també hi posen els ous que són incubats pel sol i al cap de 1 ó 2 mesos neixen les petites serps.

Animals territorials, se produeixen lluites entre els mascles dominants. Al llarg del cos tenen músculs constrictors, que li serveixen per enrevoltillar-se i per estrènyer.

Bons sentits en general, sobretot la vista i l'olfacte,

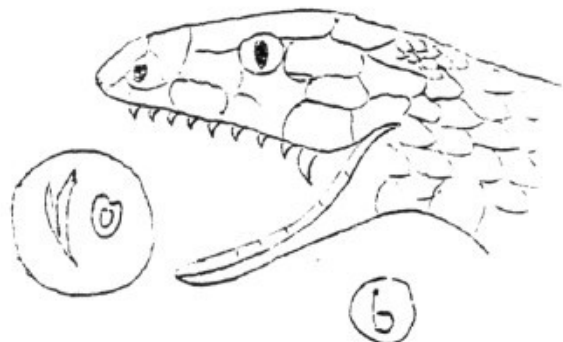
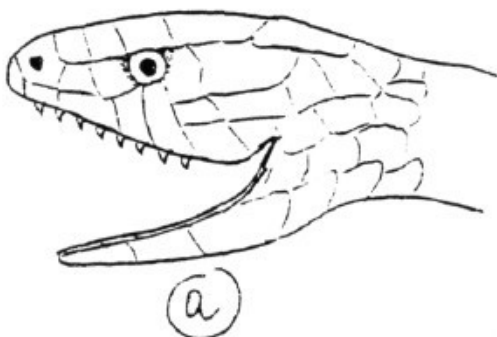
aquest darrer té unes característiques especials degut a l'òrgan de Jacobson, aparell que li permet seguir un rastre: la llarga i bifida llengua arreplega partícules olfactivas de'n terra i les introdueix dins el citat òrgan que està en contacte amb el bulb olfatori que interpreta el missatge de les partícules.

A Mallorca hi ha dos gèneres de serps de la família dels colúbrids (colobres)

a) La colobra d'aigua (*Natrix maura*). Viu a prop d'aigües dolces embassades. Arriba a una llargària de 100 cm, si bé el mascle sempre és més petit. Pupil·la rodona, el que indica els seus hàbits diurns. Si se l'agafa buida el contingut pudent de la glàndula anal. És un ofidi àglif: no té ni glàndules ni aparell inoculador de verí.

b) La colobra de Cogulla (*Macroprotodon cucullatus*). És més curta que l'anterior (uns 60 cm), viu a llocs secs i s'amaga per caramulls de pedres, marges,.. Pupil·la oval, el que indica costums crepusculars. És un ofidi opistòglif: té glàndula verinosa, però les dents inoculadores estan poc desenvolupades i situades a la part posterior de la boca.

Se desplacen millor per un terreny abrupte i escarpat que per un trispol llis, degut a la movilitat de les costelles que actuen com a petites cames.

Els ofidis abarquen unes 3.000 espècies, esteses arreu del món. A la península se'n troben 13. Totes tenen el cos allargat i dividit en: cap, coll, tronc i coa (n'hi ha que tenen petites cames) La família dels colúbrids és la més nombrosa de totes.

A Mallorca hi ha diferents topònims amb el nom de " colobra". El més conegut és " Sa Calobra ", platja del torrent de Pareis, nom que fa referència a les sinuositats d'aquest.

A diferents parts del món, sobretot Marroc i La India hi ha l'antiga tradició dels encantadors de serps: tocant una espècie de gralla fa aixecar dret a l'animal "enciset". El d'encantador és un ofici

antiquíssim que requereix una sèrie de coneixements sobre costums dels ofidis. La música de l'instrument (feta de canya de bambú i una carabassa) no excita gens l'animal, sinó que la causa són una gests que realitza l'encantador, imperceptibles pel públic, ignorant dels secrets d'aquest ofici.

Dibuix: Encantador de serps amb dues cobres d'ulleres, al nord d'Àfrica.

Joan Moratinos
Josep Roig
Joan Morey
i altres

AQUEST MES FA

- 1 any: De la presentació a Sant Joan de la Junta Local de L'Associació Contra el Càncer seguint la presidenta Antonia Gornals Oliver.
(22-10-1.981)

- 566 anys: Que el bisbe de Mallorca concedeix permís per traslladar l'església parroquial a la Vila, ja que la primitiva església fou la de Consalació.

(23-10-1.416)

- 11 anys: De l'arribada a Sant Joan de Mn. Gabriel Ferriol Antich, procedent de Sineu, com a responsable en la fe de la comunitat cristiana Santjoanera.

(31-10-1.971)

- 4 anys: Del canvi del nom del Tele-Club per Centre Cultural Sant Joan.

(28-10-1.978)

-46 anys: De la mort de L'Amo Antoni d'Els Caldarers, fill ilustre de la Vila

(30-10-1.936)

- 7 anys: Que es va designar Practicant Titular de Sant Joan, a la Hermana de la Caridad, Sor Francisca Tarongí Durán.

(15-10-1.975)

- 2 anys: De la Diada de la Premsa Forana a Sant Joan, en

la qual es va presentar el nº 100 del Bolletí Sant Joan.

(26-10-1.980)

- 9 anys: Que va morir el President de la Penya Motorista Sant Joan, Miquel Fiol Nigorra.

(15-10-1.973)

- 3 anys: Que un grup de personalitats de San Diego (California) visitaren la nostra Vila, per conèixer la cuna de Fra Lluís Jaume.

(10-10-1.979)

- 2 anys: De la formació de la primera Junta Directiva de l'O.C.B.-Sant Joan.

(17-10-1.980)

- 1 any: de la mort a Sant Joan de L'Amo Miquel Florit, a l'edat de 69 anys, regidor i primer Tinent de Batle de l'Ajuntament de la nostra Vila.

(19-10-1.980)

Octubre-1.982

Miquel Gaià Mates.

• MIQUEL FLORIT NIELL

(26-6-1911) - (19-10-1980)

**LA DEFENSA DE LA NATURALESA
ÉS UN DRET I UN DEURE DE TOTS**

**ELS NOSTRES OBJECTIUS SÓN TRES:
L'ESTUDI, DIVULGACIÓ I PROTECCIÓ
DE LA NATURALESA**

**VOLS COL·LABORAR
EN AQUESTES FEINES?**

**GRUP BALEAR D'ORNITOLOGIA I DEFENSA
DE LA NATURALESA**

C/ Verí, 1, 3.º, 2.ª Tel. 22 11 05 CIUTAT DE MALLORCA

Pot ser escriure coses d'aquestes servesqui de poc o a lo millor de res, ja que la gent que normalment el llegeix ja sap de què va el "rollo", i dues retxes més, dues retxes menys, no el convenceran més del que estan. Però, només que un dels que encara no ho veuen clar en tregui alguna cosa positiva, crec que ja és un bon motiu i una bona raó que justifiquen aquest escrit.

Es tracta de veure la importància que té la naturalesa i la conservació de medis naturals, començant pel nostre poble i per Mallorca, que és el el que ens pertoca a nosaltres; prendre consciència d'aquest fet; i finalment marcar-nos unes pautes a seguir per fer alguna cosa positiva en aquest aspecte.

La destrucció del medi ambient és una cosa que comença a sentir-se amb prou freqüència. Se diu que en aquests darrers decennis s'ha fet més mal a la Terra (la nostra Terra en que vivim i que hauriem de conservar) que en tot els milers d'anys que l'home l'ha habitada. Diuen "és una mala planificació de la ciència", "el progrés ha crescut massa ràpidament com per fer una política conscient". Però la realitat és que si no ens despertam, si no prenem consciència de la gravetat del fet, potser sigui massa tard. I és que es necessita una alternativa ecològica a tot aquest procés de destrucció continuat i creixent.

I, què es pot fer?

En primer lloc crec que tot moviment de concienciació s'ha de començar per la base: les escoles haurien de impartir una educació que estimulàs l'estudi i l'amor cap a la naturalesa i facilitàs el contacte directe amb ella. En segon lloc els adults ens hauriem d'ajuntar per tenir més força. A nivell de Mallorca hi ha el G.O.B. (Grup d'Ornitologia Balear), que es preocupa per aquestes qüestions, i que és un mitjà útil per coordinar i canalitzar esforços. No estaria malament fer una delegació local a nivell de poble -Sant Joan en el nostre cas-, per a dur a terme tasques concretes.

francesc x. moratinos jaume

TEMPS DE VEREMAR

Ja som a Santmiquelada
i no fa calor ni fred
n'és el temps de la veremada
i el vinyater ha preparada
bota per el novell vinet.

Vaja anem a veremar
tot són cançons i rialles
dins el carro les senalles
les portadores i malles
omplirem fins a vessar.

Tastarem el firó negre
i també el calop blanc
n'enfilarem per tot l'any
com que l'amo no el mos plany
i diu que té el que replega.

Ben afanyats hem d'anar
i contents amb demasia
collint raïms així com sia
que el bon vi dona alegria
qui el glopeja alegre va.

B.M.S.

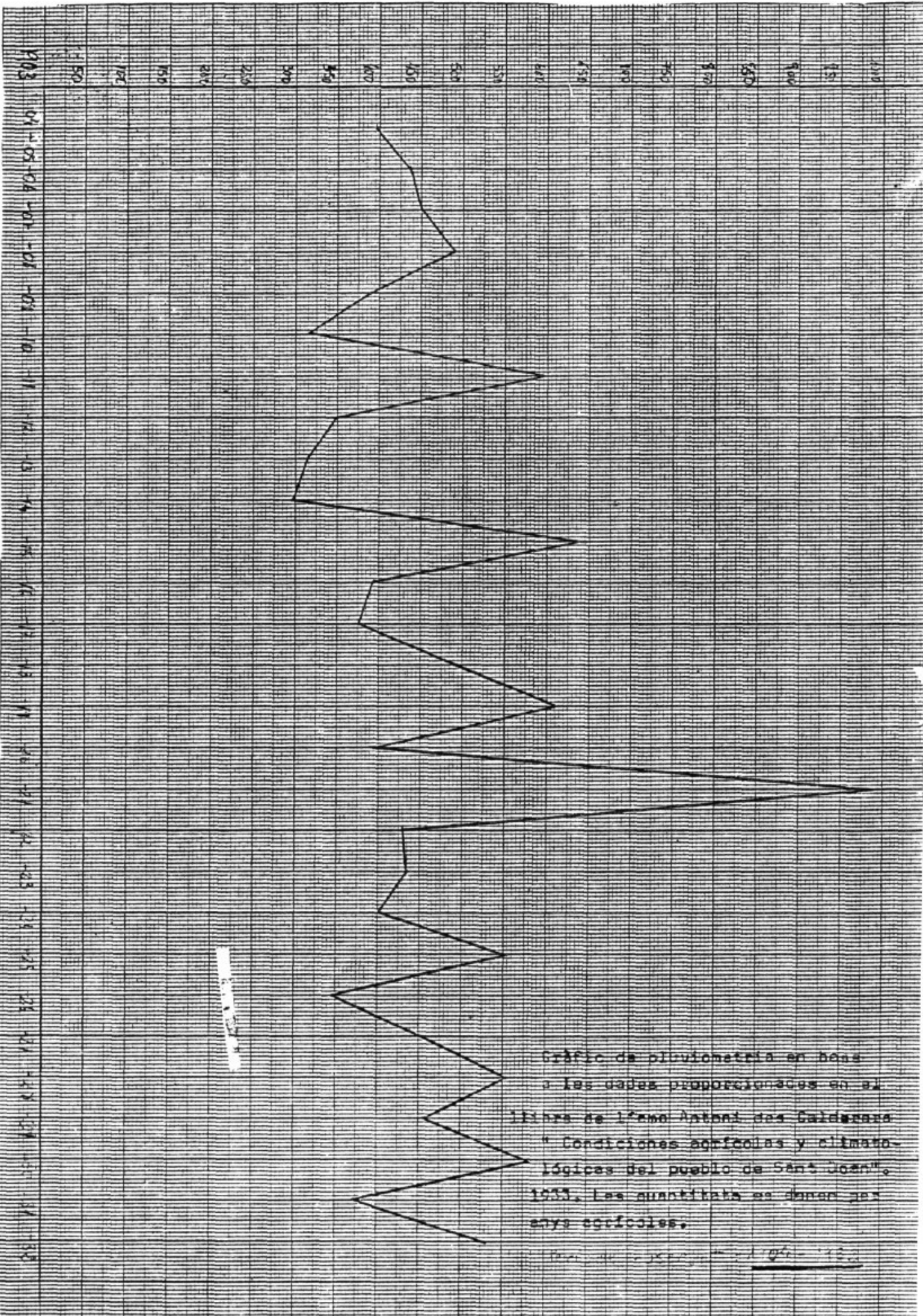

Gráfico de pluviometría en mm
 a las dadas proporcionadas en el
 libro de Iñaco Antani das Calderara
 "Condiciones agrícolas y climato-
 lógicas del pueblo de Sant Joan".
 1933. Las cantidades se dan en mm
 en los ejes.

Escuela de Ingeniería - 1933

Aquests "deu manaments del camp per treure el carro endavant" els va escriure fa uns quants d'anys un manacorer: en Jaume Santandreu. Llegiu-los atentament i que en tregueu un bon profit.

Els deu manaments del camp per treure el carro endavant.

Si volem aixecar el camp
servem aquests manaments.
Els escric amb els meus calls
i amb els meus dits de sarments.

I

En el primer es proclama
que no més creim en els fets
i volem que les paraules
es cumpin ara mateix.

II

En el segon es condemna
el caciquisme estantís
del qui para el sac a l'era
sense fermar el vencís
No som esclaus de galera.
Tots sols sabem dur el mantí.
Volem portar la senyera
del nostre propi destí.

III

El tercer mana esborrar
tots els que es fiquen en mig,
entre el pagés i el mercat,
els únics que s'han fet rics
damunt la nostra suor.
Matèn el foraviler
Se'n duen tot el bessó
sense espolsar l'ametler.
No volem intermediaris.
Volem el fruit de la feina.
Els que passam el calvari
som els qui vivim d'una eina.

IV

El quart talla el centralisme
del "Pare Etern" que viu fora.
L'únic vertader proïsme
som els que vivim devora.

Estam farts de capitals
sense camins de tornada,
que per una esgarrinxada
hagim de córrer a Ciutat.
Per la nostra Autonomia
volem control des de baix
d'els bancs, de cooperatives,
de preus i d' autoritats.

V

El quint mata lo folklòric:
No es tracta d' un ball de bot.
Empeltant amb lo històric
hem de jugar el tot per tot.
No volem viure enlairats:
Que la nostra salvació
té un nom ben clar i llampant:
Producció i producció.

VI

El sisé vol la unió
sense fals romanticismes
la que neix de les accions
i dels propis organismes.
Nosaltres pagesos som
talment uns obrers del camp
solidaris amb el món
de la classe del treball.

VII

El seté es fonamenta
en tenir seguretats.
Que lo que més mos rebenta
és que semblam avortats.
Nostres vells encara cobren
subsídies de 10 pessetes
i molts de malalts es moren
pel camí de Son Dureta.
Volem la seguretat
pels malalts, per les anyades,

les barrines i el ramats,
contra plagues i gelades.
Lo que no vol fer Sant Pere,
que mos ho faci l'Estat,
que molt poc de temps enrera
li entregàrem tot el blat.

VIII

El vuité diu: Retornau
a la tasca dels padrins
i al mateix temps que conrau
aixecareu el País.
Lo millor de foravila
és que guanyes de retruc:
Ets persona, crees vida
i construeixes futur.

IX

El nové és planificar.
Es posar el camp al dia.
Es també industrialitzar.
Es alçar la pagesia.
Si volem girar la truita,
tot és qüestió de sous.
Que amb la somada ben duita
no mos mancaran els ous.

X

En el desé es proclama
que ja no estam adormits
Que tota la Part FORANA
tiram pel camí d'es mig.
Si no fan lo que demana
nostre legítim desig
tomarà la tramontana
per agranar el barrisc.
Si altra volta els mercaders
mos tornen vendré a Madrid
sortiran els Ballesters
que covam dins nostres pits.

REQUIEM PER UN IDEALISTA

quan

les paraules del silenci no diuen veritats
i davant gests de mirades quedam assustats,

tot ho donam per un crit

quan

no se sap estimar les donzelles de la nit
i voltes de roda no transformen l'esperit,

cercam il.lusions candents

quan

els sentiments es canvien per pensaments
i els somnis vius són escampats a tots els vents,

jugam i no som amants

quan

els fins cabells de l'amor escapen de les mans
que, ingènues més l'acaricien; n'hi ha tantes i,

correm com escarabats

quan

veim pondre's el sol impassibles, ja s'ha perdut

la inspiració dels artistes

que criden realitats;

és l'hora dels acabats,

rèquiem pels idealistes